

Звіт про результати опитування студентів на тему «Адаптація студентів I курсу до умов навчання в РДГУ»

З метою визначення рівня комфортності навчання студентів I курсу в університеті, дослідницька група Центру якості освіти РДГУ та працівників деканатів всіх факультетів університету провела дослідження особливостей адаптації зазначеної категорії студентів до умов навчання в закладі вищої освіти.

Всього було опитано 348 респондентів. При опрацюванні були включені у вибірку сукупність 314 заповнених анкет (без пропусків відповідей на запитання). Вибірка базувалася на районованому відборі респондентів, що дало змогу охопити випадковим (ймовірним методом) студентів усіх факультетів університету й отримати певною мірою репрезентативні результати.

Результати дослідження мали характер пілотажного обстеження з наступним аналізом проблеми сприяння адаптації студентів. Водночас дослідження націлювалось на вивчення аспектів рекрутингу вступників: виявлення джерел отримання студентами інформації про РДГУ, з'ясування мотивів вибору університету та виявлення змісту очікувань першокурсників щодо навчання у закладі.

Згідно з відповідями студентів інформацію про РДГУ вони отримали:

з інтернету (зокрема з веб-сайту РДГУ)	- 52,5%
від знайомих	- 24,8%
від рідних	- 28,3%
від працівників РДГУ (під час профорієнтаційних заходів, консультацій)	- 25,1%
через рекламу	- 14,6%
від учителів	- 10,1%
від випускників РДГУ	- 7,3%
від студентів РДГУ	- 6,7%

Як бачимо, одним з дієвих засобів інформування потенційних вступників є веб- сайт університету. Досить багато інформації вступники отримують від найближчого оточення, а також від представників університету (працівників університету, студентів, випускників).

Варто підкреслити, що у порівнянні з минулим (2017) роком підвищилась інформаційна результативність реклами (на 8,6%) та спілкування зі вступниками працівників та студентів університету через профорієнтаційні заходи та консультації (на 9,8%).

Основними причинами вибору РДГУ виявилисьь:

зручне територіальне розміщення (близькість від дому)	- 35,7%
позитивні відгуки від родичів або знайомих	- 26,1%
бажання отримати хорошу професійну підготовку	- 15,3%
сподобалось спілкування з викладачами і студентами РДГУ	- 13,4%
бажання навчатись разом з друзями чи знайомими	- 10,2%
намір отримати державне місце	- 9,2%
приналежність РДГУ до числа державних закладів	- 8,6%

Отримані відповіді підтвердили незмінність мотивації вступників щодо вибору РДГУ, серед яких продовжує домінувати зручне територіальне розміщення закладу, думка про університет значущих для вступників людей та якість спілкування з представниками закладу.

До основних причин вибору спеціальності студенти віднесли:

відповідність мріям і планам на майбутнє	- 60,2%
можливість працевлаштування	- 14,3%
приклад рідних, знайомих	- 11,6
бажання навчатись разом з друзями чи знайомими	- 8,2%
випадковість	- 5,7%

Експериментальні дані підтвердили відповідність вибору більшості студентів їхнім життєвим планам (74,3%), прагнення наслідувати значущих для них людей (11,6%). Умовно випадковим можна вважати мотив, пов'язаний навчатись разом зі своїми друзями і знайомими, який задекларували 8,2% респондентів. Водночас насторожує факт певного збільшення числа студентів (на 2% порівняно з минулим роком), які випадково вступили на навчання за спеціальністю.

Спектр емоційних реакцій студентів з приводу зарахування був зафіксований в континуумі від радості, яку переживала найбільша кількість опитуваних до страху перед новими умовами життя і навчання в університеті:

радість	- 62,8%
щастя	- 35,7%
гордість	- 31,2%
інтерес	- 26,8%
піднесення	- 23,9%
тріумф	- 23,9%
сум	- 17,8%
хвилювання	- 15,6%
страх	- 7,9%

Відповіді студентів засвідчили, що їхні переживання пов'язані зі вступом, були переважно позитивними – серед них переважали радість, щастя, гордість, інтерес, піднесення, тріумф. Однак ці позитивні почуття нерідко були амбівалентними, бо поруч з ними мали місце сум, хвилювання і навіть страх, спричинені змінами звичних умов життя і навчання.

Першокурсники повідомили, що вони очікують від навчання в університеті якісної підготовки в аспектах:

особистісного становлення як професіонала	- 33,4%
отримання якісної освіти	- 33,1%
отримати цікавих знань	- 13,1%
отримати можливість працевлаштування	- 11,1%
громадської активності (участі у студентському житті)	- 3,2%
отримання документа про вищу освіту	- 2,9%

Як бачимо, очікування студентів-першокурсників щодо навчання в університеті переважно пов'язані з отриманням якісної професійної підготовки (79,6%) та отриманням можливості працевлаштуватись за отриманою спеціальністю (11,1%). Водночас студенти виявили інтерес до громадського життя університету та налаштовані на виявлення соціальної активності (3,2%). Недостатньо мотивованими щодо навчання виявились 2,9% респондентів.

Під час анкетування нас особливо цікавило питання стосовно труднощів, з якими стикнулись студенти-початківці на перших етапах адаптації. Вони повідомили, що найскладнішим для них виявились:

вищий рівень вимог до навчальної діяльності (необхідність сприйняття і засвоєння великого обсягу навчального матеріалу, складність навчальних завдань збільшення частки самостійної роботи)	- 53,2%
---	---------

нові вимоги до підготовки та презентації навчальних завдань	- 49,7%
нові форми і методи навчання та контролю навчальних досягнень	- 48,9%
нова студентська група та нові відносини	- 39,1%
нові умови проживання та планування свого часу	- 35,7%
звикнути до нової ролі студента	- 25,8%
не стикаються з труднощами	- 5,1%

Відповіді студентів засвідчили про наявність адаптаційних труднощів практично в усіх аспектах адаптації. Найбільшою мірою такі труднощі стосуються дидактичної адаптації, що потребує поглибленої уваги науково-педагогічних працівників до питань інформування, пояснення, консультування щодо особливостей навчання в університеті загалом та вивчення конкретних навчальних дисциплін зокрема. Варто звернути увагу кураторів академічних груп на труднощі студентів стосовно соціально-психологічної адаптації, що виявляється у нестачі дружнього спілкування, звикання до нових побутових умов; особистісно-психологічної адаптації, що стосується прийняття нової соціальної ролі. Згідно з повідомленнями 5,1% респондентів, вони не стикаються з труднощами на початку свого навчання в університеті.

При цьому респонденти обирають такі шляхи подолання труднощів адаптації:

дослухаються до порад та інструкцій викладачів	- 52,2%
намагаються вчасно готувати домашні завдання	- 50,3%
знаходять нових друзів	- 47,3%
спілкуються з кураторами груп	- 42,0%
беруть участь у заходах	- 33,2%
співпрацюють з іншими студентами групи	- 32,5%
звертаються за порадою до старших студентів	- 26,1%
намагаються вирішити свої проблеми самотужки	- 5,7%

На підставі отриманих відповідей ми зафіксували позитивну тенденцію щодо налагодження взаємодії між студентами та науково-педагогічними працівниками університету. Позитивним бачиться те, що опитувані розуміють необхідність ретельної і своєчасної підготовки до навчальних занять і акцентували увагу на цій стороні навчальної діяльності половина студентів. Характерним для студентів є розв'язання проблем адаптації з допомогою дружнього спілкування та взаємодії з одногрупниками (про що повідомили близько половини молодих людей) і зі студентами старших курсів. Потребує, на наш погляд, уваги наявність студентів, які покладаються на себе і не звертаються по допомогу до інших.

Констатована ситуація свідчить про необхідність продовження роботи професорсько-викладацького складу університету в напрямі сприяння дидактичній адаптації студентів, забезпеченні їхньої психологічної підтримки.

Нами також було з'ясовано, що зі студентами I курсу були проведені зустрічі з працівниками університету, на підставі яких вони дізнались про те, до кого вони можуть звернутись за допомогою, а саме:

до куратора академічної групи	- 84,4%
до викладача навчальної дисципліни	- 78,0%
до завідувача кафедри	- 39,1%
до декана або заступника декана факультету	- 39,1%
до органів студентського самоврядування	- 38,9%
до центру «Студентська соціальна служба РДГУ»	- 15,3%

Відповіді студентів засвідчують про проведену в університеті роботу зі сприяння адаптації першокурсників. Водночас вони дають змогу виявити певну налаштованість респондентів на ті університетські структури або тих до людей, на допомогу яких вони сподіваються найбільшою мірою. При цьому бачиться доцільним позитивно оцінити досить високу довіру опитуваних до професорсько-викладацького складу, який обслуговує саме цю категорію студентів.

Результати проведеного дослідження є підставою для висновку про те, що вибір студентами РДГУ та майбутньої професії не є випадковим і переслідує цілі підготовки до обраної професійної діяльності. Період адаптації супроводжується низкою труднощів, пов'язаних з пристосуванням до дидактичних особливостей навчання, соціально-психологічних умов міжособистісної взаємодії у групі, організації життя та ідентифікації себе зі студентством.

З отриманих відповідей зрозуміло, що студенти I курсу отримують допомогу від викладачів університету, спілкуються з представниками студентського самоврядування.

Водночас варто підкреслити, що період адаптації є тривалим процесом і потребує систематичної методичної, організаційної та психологічної підтримки першокурсників.

23.11.2018 р.

Центр якості освіти